

Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
Матрос Ольга Олександрівна

ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ІДЕОЛОГІЇ «ФІЛОСОФІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»

Становлення і розвиток освітньо-виховних інституцій, навчальних закладів різних типів та загалом освітньої системи осіб з порушеннями розвитку в Україні (системи спеціальної освіти) бачиться як розмаїтий, суперечливий процес, детермінований розвитком суспільства упродовж кількох століть. В основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей, виключає будь-яку дискримінацію дітей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від її особливих потреб.

Мета інклюзії в освіті полягає у ліквідації соціальної ізоляції будь-яких категорій дітей. Діти мають навчатися разом, коли це можливо. Школи мають враховувати різноманітні потреби своїх учнів шляхом узгодження різних видів та темпів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні теоретико-методологічні аспекти вивчення проблем управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій висвітлювали такі дослідники, як: В. Андрущенко, Л. Даниленко, І. Передборська та ін. Питаннями теорії і практика інклюзивної освіти займалися К. Бондар, А. Колупаєва, О. Таранченко. Але це питання потребує постійного оновлення у зв'язку із змінами у законодавчій базі та змінами у суспільстві.

Мета дослідження – розкрити та охарактеризувати зміст та сутність ідеології «філософія інклюзивної освіти».

Філософія освіти як науковий напрям перебуває в стані становлення, однак вона постає у якості теорії освіти. У нинішній Україні «філософію

освіти» визначають як сукупність світоглядних теорій (ідей), які зумовлюють методологію виховання і навчання, становлення відповідного типу особистості. З погляду філософії, освіта (і виховання) є трансформацією «духу епохи» у структуру свідомості, світогляд, духовний світ, культуру і загальне ество особистості [4, с. 6–9].

Основні напрями філософії освіти: 1) концепція гармонійної цілісності, сприяє реалізації ідей створення єдиної, цілісної, гармонійної теорії педагогіки і централізованої системи управління освітою; 2) релятивістсько-плюралістична концепція, яка визнає необхідність застосування принципів плюралізму, педоцентризму та релятивізму в педагогічній діяльності, пріоритетність ролі індивідуальних інтересів над громадськими; 3) синтетична концепція, яка поєднує обидві попередні концепції освіти, визначаючи, що загальні, громадські інтереси в педагогічному процесі мають бути мінімальними. З огляду на це, інклюзія розглядається як форма спільного життя звичайних людей і людей з обмеженими можливостями здоров'я, що передбачає їх соціалізацію на всіх етапах їх життя, у тому числі й на усіх ступенях освіти. Філософія інклюзивної освіти, пов'язується з новою парадигмою освіти – створення єдиної системи освіти, яка стане осередком корекційно-розвивальної роботи. Інклюзивна освіта не ототожнюється з навчанням у класах компенсувального навчання і спеціальних (корекційних) класах, які функціонують в загальноосвітніх закладах загального типу;

- – педагогічна теорія, яка визначає сутність цілеспрямованого педагогічного процесу, основні закономірності, мету, методи і форми в умовах інклюзивного навчання;

- – психологічні концепції, що пояснюють механізми розвитку, формування особистості та соціалізації дитини в умовах інклюзії.

Кожна галузь нових знань виділяється у науку тоді, коли визначено лише її притаманний об'єкт і предмет дослідження, понятійний апарат.

- Забезпечення якісної освіти для всіх дітей шляхом розроблення відповідних навчальних планів, здійснення організаційних заходів, розробки

стратегій викладання, використання ресурсів і партнерських зв'язків [там само, с. 22–29].

Філософія інклюзії базується на вірі в те, що кожна людина з вадою має отримати освіту і житлові умови, які б якомога ближче відповідали нормальним. Вона передбачає істотні зміни в культурі, політиці та практичній діяльності шкіл. Одним із аспектів інклюзивної освіти є забезпечення ефективності навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому закладі. Увага зосереджується на соціалізації дітей цієї категорії та якості навчання. Діти з особливими потребами стають частиною нашого життя, вони включаються в загальноосвітні школи, оточення, спільноти. До них ставляться як до рівних і як таких, що заслуговують на повагу і сприйняття їх такими, як вони є. Це те право, яким всі ми користуємось як члени суспільства.

Філософія інклюзії, як відмічають автори проектів Фонду (Український культурний фонд), полягає у тому, що люди, і особливо, діти не можуть бути ізольованими від суспільства через особливості розвитку чи інвалідність. А соціальна взаємодія різних представників соціуму – є необхідною для розвитку і формування особистості і демократичного суспільства.

Інклюзія базується на концепції «нормалізації», в основі якої – ідея, що щоденне життя людей з особливими потребами має наближатися до умов і стилю життя усієї громади.

Отже, інклюзія – це динамічний процес, який повинен забезпечити повну участь усім членам суспільства у всіх сферах життєдіяльності. державна політика сучасної України з відповідними нормативно-правовими та матеріально-технічними змінами сприяє формуванню нової суспільної філософії щодо дітей та дорослих з особливими потребам.

Список використаних джерел

1. Колупаєва А.А., Найда Ю.М. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/ Кол.:авторів:

Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І., - К.:2007. 128с.

2. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання. / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник/Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., - К.:2007. 128с.

3. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. – [2–ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с.

4. Філософія освіти : навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенка, І. Передборської. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.